

بررسی عملکرد ۴ ساله دولت در حوزه زنان و خانواده / پرسش و پاسخ

با حضور شهیندخت مولاوردی

(دانشگاه صنعتی اصفهان - ۹۶/۱۲/۹)

تلاوت قرآن کریم

سرود جمهوری اسلامی

مجری:

به نام آنکه نخل زبان را رطب نوش داد و دُر سخن را صدف هوش داد.

به نام زیباترین واژه های کتاب آفرینش، پنهان ترین زوایای زیبایی و روشن ترین آینه های تجدد

سلام و خیر مقدم عرض می کنم خدمت تمامی حضار گرامی، دانشجویان، اساتید و هیئت رئیسه محترم

دانشگاه و همچنین مهمان محترم برنامه و هیئت همراه، عرض تسلیت دارم به مناسبت فرارسیدن سالروز

شهادت بانوی آب و آینه حضرت فاطمه زهرا (س)، برنامه امروز با هدف بررسی عملکرد ۴ ساله دولت

در حوزه زنان و خانواده و با حضور سرکار خانم شهیندخت مولاوردی معاون محترم رئیس جمهور

توسط انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی اصفهان تدارک دیده شده است.

روند برنامه به این شکل است که پس از پخش کلیپ و قرائت بیانیه انجمن اسلامی، طرح بحث اصلی را

خواهیم داشت و در انتهای برنامه به پرسش و پاسخ خواهیم پرداخت.

آقای زینالی دبیر انجمن اسلامی دانشگاه صنعتی اصفهان جهت قرائت بیانیه انجمن:

به نام خدا، خیرمقدم عرض می کنم خدمت تمامی دانشگاهیان عزیز و سرکار خانم مولاوردی و مهمانان

گرامی از استانداری

دوستان انجمن اسلامی بیانیه ای را آماده کردند که من به عنوان نماینده قرائت می کنم:

بسم الله الرحمن الرحيم، ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم

انتخابات سال ۹۲ فرصتی برای رویش جوانه های پژمرده امید در نسل جوان فراهم کرد اما اکنون با گذشت چهار سال و در ماه های پایانی دولت یازدهم باید گفت اگرچه در این دولت شاهد پیشرفت و جهش کشور نسبت به دولت نهم و دهم بوده ایم و اگرچه همگان از میراث عملکردهای دولت های قبل آگاهی داشته و می دانیم اساساً مشکلات و خرابی های به بار آمده در سطح کلان و کشوری تا سال های سال قابل جبران نخواهد بود، اما این را نیز می دانیم که دولت فعلی در بسیاری از موارد به صورت کوتاه مدت عمل کرده و برنامه درازمدتی برای مشکلات پیش بینی نکرده است، در این راستا انجمن اسلامی دانشگاه صنعتی اصفهان از حضرتعالی به عنوان معاون محترم رئیس جمهور در امور زنان و خانواده، مطالباتی دارد که آنها را به سمع و نظر شما و رئیس محترم دولت می رساند:

در دولت یازدهم آنچه در حوزه زنان مشاهده شد، بیشتر دستاوردهای حوزه حقوقی و آسیب های اجتماعی بود، ایجاد پست معاونت امور زنان و خانواده، انتصاب چندین فرماندار، معاون استاندار و بخشدار زن برای اولین بار، افزایش تعداد زنان در مجلس، لایحه اصلاح قانون خانواده، لایحه تأمین امنیت زنان علیه خشونت خانگی و حمایت از کارآفرینی و کار خانگی تنها بخشی از این دستاوردهاست.

اما در زمینه حضور اجتماعی زنان و افزایش مشارکت سیاسی و اقتصادی آنان دستاوردهای چندانی نداشتیم و به نظر می رسد مانع آن حاشیه ای بودن مسائل زنان در وزارتخانه ها و سایر دستگاه های اجرایی باشد، دولت محترم در چهار سال گذشته آنچنان با حواشی درگیر شده که به وعده های انتخاباتی خود در حوزه زنان، زنان را به فراموشی سپرده است، اعمال تبعیض های گسترده در آزمون های استخدامی دولت و اخراج شمار زیادی از زنان پس از استفاده از مرخصی شش ماهه در چند سال گذشته گویای وجود این عقیده است که زنان باید صرفاً به مسئولیت اصلی خود نسبت به فرزندان و بنیان خانواده

خود پردازند اما این حقیقت مغفول مانده که حضور زنان در عرصه های سیاسی و اقتصادی و اجتماعی نه تنها با وظیفه یاد شده در تناقض نیست بلکه سبب بهبود عملکرد آن خواهد شد چرا که افزایش روحیه خودباوری و توانمندی و کارآمدی در میان زنان علاوه بر کاهش فشار اقتصادی و به تبع آن فشار روانی بر مردان جامعه به ترتیب فرزندان خلاق و متکی به نفس منجر خواهد شد، لذا ضمن تقدیر از دستاوردهای مثبت این دولت در زمینه های یاد شده افزایش قدرت معاونت امور زنان و مشاورین امور بانوان در دستگاه های اجرایی، رفع تبعیض جنسیتی در اختصاص بودجه و تصمیم گیری های کلان کشوری، افزایش تعداد زنان در استفاده از استخدام های دولتی، ایجاد امنیت شغلی پس از مرخصی زایمان، ایجاد خانه های امن برای زنان آسیب دیده و بی سرپرست و در معرض خشونت را خواستاریم. اما موضوع بعدی که اخیراً پیرامون آن بیشتر می شنویم، تراژدی بزرگ و البته قدیمی به نام خوزستان که حاصل سال ها بی تدبیری دولت های مختلف بوده و انتظار می رفت در دولت تدبیر و امید، تدبیری دائمی و دست کم درازمدت برای این استان به دلیل دارا بودن منابع غنی آب و خاک و نفت که حقیقتاً شاهرگ اقتصادی کشور است اندیشیده شود، تبدیل حور عظیم مرداب به علت سدسازی عظیم و افراطی و بهره برداری نفت، تبدیل جلگه خوزستان به شوره زار و لم یزرع به علت پروژه جاهلانه سد بتونی سه. جلوگیری از کشاورزی در خوزستان به بهانه کمبود آب اما انتقال همان آب به فلات مرکزی کشور به نام تأمین آب شرب اما به کام کشاورزی و صنعت تنها بخشی از قاتلان طبیعی خوزستان هستند. گرچه بخشی از پروژه های جاهای تخریب گر در دولت یازدهم کلید نخورده اما پروژه کوهرننگ ۳ و نامه محرمانه رئیس جمهور برای انتقال آب پیش از نیاز شرب از سرشاخه های کارون به فلات مرکزی در چند ماه اخیر به یکباره اعتماد خوزستان به دولت را فروریخت. آیا تجربه بی تدبیری در دریاچه ارومیه، بختگان، حورالعظیم و زاینده رود اصفهان کافی نبود، چقدر از منابع آبی کشور باید از دست برود تا سایه تبر از

ساقه نحیف محیط زیست برداشته شود، قطعاً مردم فهیم خوزستان به ریشه دار بودن موضوع گردوغبار و تخریب محیط زیست در سالیان طول و دراز آگاهی داشته و می دانند که نباید همه اتفاقات را حاصل یک دولت دید و به سودجویان اجازه بهره برداری سیاسی از اتفاقات اخیر را داد، علیرغم عامل شناسایی و دستکاری و انتقال آب های سطحی به عنوان عاملان اصلی این بحران و ارائه راهکار و برون رفت از این بحران توسط نیروهای متخصص بومی در این دولت، با وجود تصویب پروژه کوهرننگ ۳ به نظر می رسد انگیزه جدی برای اجرای این راه حل ها حتی در دولت تدبیر و امید نیز وجود ندارد. لذا بار دیگر مطالباتمان را در این زمینه صراحتاً اعلام می کنیم.

۱. توقف کامل سد بتونی ۳ که سالیانه ۱۲ هزار مترمکعب آب شیرین کارون را شور می کند.
۲. توقف پروژه کوهرننگ ۳ و شفاف سازی در خصوص میزان آب انتقال یافته و محل مصرف.
۳. رهاسازی حق تالاب ها و جلوگیری بی قید و شرط آب کارون.
۴. صرف قسمتی از هزینه های نفت برای محیط زیست خوزستان و استفاده از نیروهای متخصص

بومی برای حل بحران.

امید هست که بار دیگر ردپای تدبیر در این کشور دیده شود.

مجری:

از آقای زینالی دبیر انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی اصفهان تشکر می کنم.

حقوقدان، پژوهشگر فعال امور زنان، عضو جبهه مشارکت ایران اسلامی و دبیرکل جمعیت حمایت از زنان حقوق بشر، معاون رئیس جمهور در امور زنان و خانواده، دعوت می کنم از سرکار خانم شهیندخت مولاوردی.

خانم مولاوردی:

بسم الله الرحمن الرحيم. عرض سلام و ادب دارم، ضمن عرض تسلیت در آستانه سالروز شهادت حضرت زهرا (س) تشکر می‌کنم از این که در جریان سفر به استان اصفهان برای شرکت در همایش ملی جایگاه زنان در کارآفرینی و توسعه پایدار که با همت معاونت زنان اتاق بازرگانی اصفهان امروز برگزار شد این فرصت را پیدا کردم که در جمع شما عزیزان حضور پیدا کنم.

ابتدا گزارش مختصری را از عملکرد ۴ ساله دولت در حوزه زنان و خانواده ارائه کرده و بعد هم فرصت پرسش و پاسخ خواهد بود هرچند در کلیپی که نمایش داده شد تقریباً دستان آمد که سمت و سوی بحث‌ها به چه شکلی خواهد بود و ضمن اینکه یکی از دوستان هم اشاره کردند ظاهراً من را با خانم ابتکار اشتباه گرفتند بحث‌هایی که راجع به خوزستان بود، البته به عنوان عضو هیئت دولت یادداشت کردم و حتماً مواردی را که در مورد استان خوزستان مطرح شد، منعکس خواهم کرد و یک نکته را هم اشاره کنم که امروز یک افتخارآفرینی در حوزه سینما داشتیم در کشورمان که من تبریک عرض می‌کنم به ویژه به ملت ایران مطلبی را هم امروز نوشتم پیامی که به دنیا دادند و می‌دهند ساختن پل هست و نه برپایی دیوار که به نظر می‌رسد با این اقدامی که آقای اصغر فرهادی و عوامل ایشان داشتند این پیام به خوبی به دنیا مخابره شد.

در مورد عملکرد دولت یازدهم در حوزه زنان و خانواده ما حرف برای گفتن زیاد داریم، از چند زاویه هم می‌توانیم به این موضوع پردازیم، یک بحث این است که ما اقدامات معاونت امور زنان و خانواده را به بحث بگذاریم، نقد کنیم و ارزیابی کنیم، یک بعد دیگر هم آن است که عملکرد دولت و مجموعه دستگاه‌ها و استانها و حتی اقداماتی که در حوزه سازمان‌های مردم‌نهاد و نهادهای مدنی صورت گرفته

در مجموع همه اینها را با هم ببینیم و به عنوان آنچه که ما از آن به گزارش تحول وضعیت زنان و خانواده یاد می‌کنیم که الان در معاونت امور زنان و خانواده در حال تدوین نهایی این گزارش هستیم که از کجا به کجا رسیدیم، سال ۹۲ در چه وضعیتی بودیم، در شاخص‌های مختلف الان در چه وضعیتی هستیم، ان شاء... یک ماه آینده آماده می‌شود (قبل از انتخابات) و مستندسازی فعالیت‌ها که همه طبیعی هست در پایان هر دولتی در دستور کار استان‌ها و دستگاه‌ها هست، که به اندازه کافی گویا خواهد بود هر چند که سه سال و نیم و چهار سال وقت چندان زیادی نیست برای اینکه ما به آن اهداف، برنامه‌ها و وعده‌ها و شعارهایی که داده شده بود دسترسی داشته باشیم و بتوانیم آن را صد درصد محقق کنیم با توجه به وضعیتی و شرایطی که دولت یازدهم بر سر کار آمد و اولویت‌هایی که دولت را درگیر خودش کرد، دغدغه‌هایی که در دستور کار قرار گرفت و سایه خودش را بر امور اجتماعی و فرهنگی گستراند. در این شرایط ما فعالیت خودمان را در معاونت امور زنان و خانواده آغاز کردیم، البته اشاره کنم قبل از دولت یازدهم این مرکز تبدیل به معاونت شده بود، در ماه‌های پایانی دولت دهم با امضایی که رئیس جمهور وقت داشتند این اتفاق افتاد، در دولت یازدهم ادامه پیدا کرد، طبق اصل ۱۲۴ قانون اساسی رئیس جمهور می‌تواند به تعدادی که تشخیص می‌دهد معاون داشته باشد، در امور مختلف و این را هم اشاره کنم که ما معاونتی هستیم مثل معاونت پارلمانی رئیس جمهور نه معاونتی مثل محیط زیست، میراث فرهنگی و سازمان انرژی اتمی. ما سازمان نداریم فقط معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده هستیم لذا انتظاراتی که هست باید در این چارچوب تنظیم و ارائه شود و مرجع ملی امور زنان در کشور هستیم که در سازمان ملل (فوکال پوینت) امور زنان و خانواده به ما می‌گویند که ساختارهای مشابه ما با عناوین مختلف در دنیا وجود دارد و با تشکیلات مختلف در حال فعالیت هستند و ماموریت اصلی که ما در جایگاه ستادی خودمان برعهده داریم و نه اجرایی چون وزارتخانه هم نیستیم این هست که ما نزدیک به

چهارسال در این چارچوب حرکت کردیم و چون در آستانه تدوین برنامه ششم توسعه قرار داشتیم سعی کردیم با شناخت وضعیت موجود، با بررسی و تدوین اطلس وضعیت زنان و خانواده و نقشه آسیب های اجتماعی که در این حوزه وجود دارد، این شناخت را به دست بیاوریم و به ویژه مسائلی که نیازمند اقدام فوری هستند را شناسایی کنیم و در دستور کار خودمان قرار دهیم، بعد اقدام به حساسیت آفرینی کنیم، جلب توجه، جلب نگاه ها به این هدف ها و آسیب ها، هدفمان جلب مشارکت حداکثری بوده با استفاده از تمامی ظرفیت ها، ظرفیت های دولتی، غیردولتی، دانشگاهی، حوزوی و حتی ظرفیت های بین المللی را سعی کردیم، هرچند به ناحق در این زمینه مورد نقد هم واقع شدیم، حتما هست به عنوان عضو نهادهای بین المللی از منابع و ظرفیت های بین المللی استفاده کنیم و حق عضویتی که می پردازیم، سعی کردیم از تمام ظرفیت ها بهره ببریم، ظرفیت های موجود را مدیریت کنیم، هماهنگی های لازم را ایجاد کنیم، چون یکی از ضعف هایی که به طور کلی و به صورت اعم جامعه ما از آن رنج می برد، عدم هماهنگی و عدم هم افزایی در خیلی از امور هست ما این را در حوزه زنان و خانواده هم به عینه مشاهده کردیم لذا از این جنبه هم سعی کردیم که به ترویج همکاری های شبکه ای در حوزه زنان و خانواده پردازیم و همه داشته های خودمان را با هم به کار بگیریم، تا بتوانیم به سمت هدف واحد حرکت کنیم، هرچند در ابتدای راه هستیم اینکه انتظار داشته باشیم که یک انقلابی و یک اتفاق بزرگی افتاده باشد، به قول بعضی ها یک فیللی هوا شده باشد، شاید این انتظار بجایی نیست با زمانی که ما در اختیار داشتیم، با تمام محدودیت ها، محدودیت ها، منابع و امکاناتی که (عده و عده) در اختیارمان بوده است، شرایط کلی جامعه از بعد معیشتی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی را باید با هم در نظر بگیریم و عرض کردم مدیریت ظرفیت ها و راهبردی که برای خودمان در نظر گرفتیم ترویج همکاری های شبکه ای و تخصصی هست که هشت نشست منطقه ای در کشور برگزار کردیم و در سه سطح هم این همکاری ها را

تعریف کردیم: همکاری شبکه ای دولت با دولت، دولت با سمن ها، سمن ها با سمن ها (سازمان های مردم نهاد) و اینکه اگر دستگاه های دولتی در استان ها برنامه ای دارند، پروژه ای دارند حتماً باید با هم بیایند یک موضوع را هدف بگیرند، اگر سازمان های مردم نهاد طرحی دارند، پروژه ای دارند (در این دوره گزارش خواهیم داد که در چه وضعیتی بوده و به کجا رساندیم تعاملی که با سازمان های مردم نهاد داریم شاید وضعیت بهتر روشن شود) اینها باید در یک بعد با دولت و در بعد دیگر با همدیگر همکاری نمایند، یعنی شبکه ای از همکاری ها را تعریف کنیم و بتوانیم برنامه های خودمان را پیش ببریم که بسیار هم استقبال شد. فکر می کنم که اصفهان میزبان نبود ولی جزو یکی از استان هایی بود که حضور فعالی در این نشست منطقه ای داشت و بدین ترتیب ما به تدوین و ارائه حکم پیشنهادی برای لحاظ در لایحه برنامه ششم توسعه اقدام کردیم، که یک قالب متفاوتی را از برنامه پنجم توسعه داشت چون آسیب شناسی که در ابتدای تدوین برنامه ششم انجام شده بود، سازمان مدیریت و برنامه ریزی وقت به این نتیجه رسید که اگر ما همان روال سابق را در پیش بگیریم، (نه فقط معاونت امور زنان، منظورم کل کشور هست) یک برنامه مفصلی که حاوی ۴۰۰-۵۰۰ ماده است، هر پنج سال یک بار ارائه می شود، کلی گویی و آرمان گرایانه هست باز هم ره به جایی نخواهیم برد کما اینکه بررسی ها نشان می دهد که کمتر از ۳۰ درصد از برنامه های توسعه ای تا به حال محقق شده و بقیه بر روی کاغذ مانده است، بسیاری از اسناد راهبردی که در قانون برنامه پنجم توسعه احاله داده شده که در آینده تدوین شود تقریباً تدوین نشده، اولین ماده قانون برنامه پنجم توسعه، تدوین سند الگوی ایرانی- اسلامی پیشرفت است که باید تدوین می شده و مبنای برنامه ششم توسعه قرار می گرفته که ما حتی پیش نویس این الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت را هم ندیدیم یا خیلی از اسناد راهبردی دیگر از جمله ماده ۲۲۷ که سند امنیت زنان و کودکان در روابط اجتماعی پیش بینی کرده، در دولت دهم که به جایی نرسیده بود، در دولت یازدهم

پیش نویس اش آماده شده، ولی آنچنان این ماده ناقص هست که بالاخره ما با استعلامی که انجام دادیم، چون نوشته بود دولت موظف است بالاخره از طریق وزارت کشور تدوین شد ولی مشخص نکرده که کی باید ابلاغ کند، کجا باید تصویب شود و به چه شکلی باید اجرا شود و بدین نحو ما یک قالب جدیدی را در دولت در پیش گرفتیم که یک لایحه احکام بسیار مختصر و مفیدی را که دولت تقدیم مجلس کرد، لایحه احکام برنامه ششم توسعه حدود ۳۵-۳۶ ماده بود، اما به موازات آن سند برنامه ششم توسعه را تدوین و تصویب کرد که دولت قرار هست ابلاغ کند، یک سند مفصل و برنامه اجرایی دولت برای ۵ سال آینده است که تشخیص دولت این بود که جزو اختیارات دولت هست و نیاز به تصویب مجلس ندارد، ما در بخش زنان و خانواده سند برنامه ششم به طور مفصل مسائل و مشکلات زنان را اولویت بندی کردیم و نیامدیم برای پنج سالی که بسیار کوتاه هست و در یک چشم برهم زدن خواهد گذشت، تمام مطالبات تاریخی بر زمین مانده و معطل این حوزه را پیش بینی کنیم و انتظار داشته باشیم که رفع و رجوع شود، در ۵ مسئله اولویت دار راهبرد و اقدام اساسی پیش بینی کردیم، اهداف کمی در نظر گرفتیم که ان شاء... قابل اندازه گیری باشد که ما در پایان این پنج سال ببینیم که از کجا به کجا رسیدیم، به عنوان مثال موضوع تعادل جنسیتی در مدیریت ها را که به عنوان هدف در نظر گرفتیم، الان در کجا هستیم و در پایان برنامه ششم به کجا می خواهیم برسیم، اینها را به این شکل مطرح کردیم و رویکرد ما هم تحقق عدالت جنسیتی هست. برای اولین بار در لایحه احکام که مجلس هم با رأی قاطع به تصویب رساند، الزام برای دستگاه ها ایجاد کردیم که تمام سیاست ها، برنامه ها و طرح های خودشان را با این رویکرد اعمال کنند، شاخص تعیین خواهیم کرد، شاخص ها ابلاغ خواهد شد و بعد هم معاونت امور زنان و امور خانواده سالی یکبار گزارش خواهد داد و از ارتقای این شاخص ها مراقبت خواهد کرد که این مأموریت اصلی معاونت امور زنان و خانواده خواهد شد و بدین ترتیب به مرور از عملکرد کلیشه

ای که بر این حوزه حاکم بوده و صرفاً منحصر به مناسبت ها و اقدامات خاصی است، فاصله خواهیم گرفت.

البته به مواردی اشاره فرمودند در بیانیه که قرائت شد، بعضاً لطف کرده بودند در زمره اقدامات آورده بودند یعنی عملکرد که هنوز در حال پیگیری هست از جمله لایحه تأمین امنیت زنان در برابر خشونت، با توجه به گستره و وسعت کار ما سه تیم پژوهشی برای تدوین این لایحه داشتیم، در مطالبه اشاره شد که خانه های امن را ما نیاز داریم، یکی از تدابیری که ما در این لایحه پیش بینی کردیم، تدابیر حفاظتی و حمایتی هست که یکی اش خانه های امن هست البته عرض کردم یافته های این سه تیم پژوهشی را دریافت کردیم و به زودی این لایحه را تقدیم دولت خواهیم کرد که ان شاء... به مجلس برسد، برای اولین بار ما در حوزه مبارزه با خشونت علیه زنان یک لایحه جامعی که مجموعه تدابیر قانونی و تدابیر فرهنگی و بازدارنده، تدابیر حفاظتی و حمایتی را پیش بینی کرده است، انشالا به تصویب خواهیم رساند و جزو کشورهای خواهیم شد که قانون خاص برای مقابله با خشونت علیه زنان دارند و در زمینه ضعف و نقدی که به مشارکت اجتماعی وارد کردند و اینکه توجه چندانی نشده، این را من وارد نمی بینیم، در مورد مشارکت اجتماعی ما اتفاقاً متهم به این هستیم که خیلی بیش از حد به آن پرداختیم و در دستور کارمان قرار دادیم، در حالی که اینجوری هم نبوده، ما با وضعیتی که تحویل گرفتیم و شرایطی که زنان و دختران ما در آن قرار دارند (در کلیپ مطرح شده بود، ۵۶٪)، الان ما به یک تعادل جنسیتی در دانشگاه ها از نظر تعداد دختران و پسران رسیدیم، که کمتر هم شده و دختران حدود ۴۷ درصد هستند، از لحاظ آمار به مرور دارد کمتر می شود منتها نرخ قابل توجه دختران فارغ التحصیلی که ما الان داریم متناسب با این توانمندی و سرمایه گذاری که ایجاد شده بر روی این دختران که نیمی از سرمایه انسانی کشور هستند هنوز نتوانستیم از این ظرفیتی که ایجاد شده برای توسعه کشور و پیشبرد اهداف و برنامه های اساسی

کشور بهره مند شویم، ضمن اینکه ما در ابتدای دوره با وضعیتی مواجه بودیم که ما را به این نتیجه می‌رساند که با افت شدید سرمایه اجتماعی در کشور مواجه هستیم، ما بر این اساس برنامه ریزی کردیم، برای افزایش و تقویت سه اعتماد ما برنامه ریزی کردیم، اولاً اعتماد به نفس زنان را سعی کردیم در این مدت ارتقا دهیم و آنها را به اصطلاح به خودباوری برسانیم. (البته هنوز وضعیت مطلوب نیست تازه شروع کردیم)

اعتماد دولت و نظام به صلاحیت‌ها، شایستگی و توانایی زنان و دختران را سعی کردیم ارتقا ببخشیم از آن طرف هم اعتماد دختران و زنان به دولت و نظام برای اینکه این اعتماد را داشته باشند برنامه‌هایی که در حال پیگیری هست به نفع جامعه زنان هست و می‌تواند منافع آنها را تأمین کند.

مصادیقی در اینجا اشاره شد و مباحثی که به عنوان نقد مطرح شد، اکثر آنها را می‌توانم به این شکل مطرح کنم که خارج از توان و اختیارات دولت بوده است چون بسیاری از این مباحث فرابخشی است، ما مباحث زنان و خانواده را نمی‌توانیم منحصر به یک معاونت کنیم و یا حتی قوه مجریه، تمام قوا وظیفه و مسئولیت دارند و باید وظیفه ذاتی خودشان را در این زمینه انجام دهند تا ما به یک وضعیت قابل قبولی برسیم. الان سیاست‌های کلی که در حوزه‌های مختلف ابلاغ می‌شود از جمله سیاست‌های کلی خانواده و حتی جمعیتی، خطاب این سیاست‌ها فقط دولت نیست که ما انتظار داشته باشیم صرفاً قوه مجریه قدم‌های جدی بردارد و انتظار هم داشته باشیم به تنهایی بتواند هدف‌های مورد نظر این سیاست‌ها را محقق کند.

در سیاست‌های کلی خانواده که ۱۶ بند هست و خطابش به روسای سه قوه و رئیس تشخیص مصلحت نظام ما با معاون اول رئیس جمهور دستگاه‌های همکار خودمان را مشخص کردیم و انتظار داریم در مهلتی که تعیین کردیم، اینها برنامه‌هایشان را به ما ارائه دهند و ما بتوانیم در ستاد ملی زن و خانواده که با

ریاست رئیس جمهور تشکیل می شود این برنامه ها را به تصویب برسانیم و انتظار داریم با این اتفاقی که در حال وقوع هست و با هماهنگی که در حوزه زنان و خانواده در حال ایجاد هست، حول محور سیاست های کلی از جمله سیاست های کلی برنامه ششم یک حرکت جدی شروع شود، عرض کردم اگر آن رویکرد عدالت جنسیتی هم در دستور کار قرار بگیرد و در ۵ سال آینده محقق شود قطعاً شاهد این نخواهیم بود که الان بسیاری از این بی عدالتی ها و عدم تعادل ها که در این حوزه دارد به چشم می خورد که البته در چارچوب توسعه نامتوازنی که در کشور حاکم است قابل توجیه هست کما اینکه ما در مناطق مختلف، در موضوعات مختلف و در بخش های مختلف توسعه متوازن را نداریم طبیعی است که در حوزه زنان و خانواده هم توسعه متوازنی روی نداده است و به همین دلیل هم هست که ما در شاخص های مختلف پیشرفت و دستاوردها را به یک میزان و به یک اندازه نمی بینیم، در شاخص آموزش و بهداشت ما وضع مان خیلی بهتر است اما در شاخص توانمندی سیاسی و توانمندی اقتصادی هنوز با شاخص های توسعه انسانی فاصله زیادی داریم و الان جزو ۵ کشور آخر جدول شاخص شکاف جنسیتی هستیم، تقریباً بین کشورهای جنگ زده ما طبقه بندی شدیم، البته یک علتش هم به نحوه و شیوه آماردهی و ارائه آمار ما برمی گردد که رتبه ما را تنزل می دهد، اگر ما نظام آماردهی استاندارد داشته باشیم و به موقع آمارهای خودمان را ارائه دهیم قطعاً در مقایسه ای که صورت می گیرد این چنین رتبه مان تنزل پیدا نخواهد کرد. و وضعیتی که الان شاهد آن هستیم که دسترسی عادلانه به منابع و فرصت ها را بین زنان و مردان نداریم، مردان بیشتر به موقعیت های اقتصادی و سیاسی، و زنان بیشتر به موقعیت های اجتماعی و فرهنگی، بیشتر به شکل های اجتماعی و خیریه ها دسترسی دارند و همانطور که اشاره شد خودشان را با علم و تحصیل به امید دسترسی به موقعیت برتر و اشتغال و یا مشارکت اقتصادی که می توانند در خانواده

و جامعه داشته باشند مشغول می کنند، این وضعیتی هست که ما الان مبتلا به آن هستیم و در ادامه در خدمتتان هستم به سوالاتتان جواب دهم.

مجری:

دوستان من در انجمن اسلامی، پرسش و پاسخ ها را ثبت نام کرده اند، نه نفر برای تریبون ثبت نام کردند که از خانم مولاوودی خواهش می کنم به ۳ مورد به صورت رندوم پاسخ گو باشند.

خانم فاطمه قربانی:

با عرض سلام خدمت شما و حضار محترم.

بیش از سه سال از آغاز به کار دولت یازدهم گذشته و تنها چند ماه به پایان این دولت باقی مانده است، خانم مولاوودی با نگاه به فعالیت های شما سوالات زیادی برای ما مطرح شد که امیدواریم بتوانید به آنها پاسخ بدهید.

۱- چرا بیمه زنان خانه دار و سرپرست خانواده که رئیس جمهور در وعده های پیش از انتخابات روی آن تأکید کرده بودند به دلیل عدم اختصاص بودجه و حتی حذف بودجه مصوب دولت قبل اجرایی نشد؟ چرا برای افزایش بودجه اقدامی نکردید؟

۲- با اینکه نداشتن حق اولاد در فیش حقوقی زنان سرپرست خانواده یک تبعیض است شما برای رفع این تبعیض چه اقدامی کرده اید؟

۳- مرخصی زایمان که قرار بود ۹ ماهه باشد فقط در مورد زنان کارمند تصویب شد و اگر زنان کارگر مرخصی بخواهند تنها در صورت موافقت کارفرما به آنها مرخصی داده می شود و اما بدتر از آن نه تنها در شرکت های خصوصی بلکه در بعضی از ادارات دولتی هم این قانون اجرا

نمی شود. شما چه اقدامی برای این کار انجام داده اید؟ چرا با گفتن جملاتی از قبیل اینکه مرخصی زایمان موقعیت شغلی زن را به خطر می اندازد به انجام نشدن آن دامن زدید.

۴- چرا قانونی که قرار بود ساعت کاری زنانی که مشکل خاص دارند را کم کنند پیگیری نکردید و نهایت قضیه این شد که موضوع منوط به نظر کارفرما اجرا شود. یعنی شما از پس این کار هم بر نمی آید؟

۵- شما در سخنرانی تان در دانشگاه آزاد فرمودید که افزایش تحصیلات زنان باعث کاهش میل به باروری شده است و به آن افتخار کردید، در حالی که می دانیم اگر رشد جمعیت کشور با همین روند ادامه یابد ما در سال ۱۴۲۵ کشوری سالخورده خواهیم داشت. راه حل این مشکل چیست؟ فرزندآوری را چگونه می خواهید بین زن و مرد تقسیم کنید؟

۶- بهزیستی چند وقتی است که در کلینیک هایش به زن های تن فروش مشاوره و خدمات می دهد که چگونه کارشان را به صورت ایمن انجام دهند تا بیماری انتقال نیابد، بهتر است بدانید که زنی که تن فروشی می کند از نظر روحی بسیار آسیب دیده تر است و در نتیجه در نگاه کلان امنیت آن جامعه به خطر افتاده است، برای ما شرم آور نیست که کشوری نظیر سوئد، انگلیس و نروژ و فرانسه برای مشتریان زنان تن فروش مجازات وضع می کنند و ما در حمایتی کاملاً مردسالارانه آرامش خاطری برای آنها ایجاد می کنیم تا با خیال راحت به هرزگی و سوء استفاده از زنان پردازند. آیا کار شما رسمیت بخشیدن به عمل زشت زنا نیست؟

۷- نشست تخصصی سلامت زنان و رفتارهای پرخطر با تمرکز بر تن فروشی را معاونت امور زنان ریاست جمهوری برگزار کرد که در آن به این نتیجه رسیدید که از زنان تن فروش باید حمایت

کرد و آنان را کارگر جنسی نامید. آیا حمایت از زنان تن فروش حمایت از فروپاشی خانواده ها نیست، آیا واقعاً نمی توانستید به راه حلی برای این معضل بیندیشید؟

۸- شما هیأتی از زنان ایرانی را با هدف تبادل و تجربه با فنلاند به منظور یافتن مکانیسم هایی برای تقویت بنیان خانواده به فنلاند فرستادید، بهتر است بدانید که فنلاند کشوری است که دختر و پسر با هم زندگی می کنند و هر موقع خواستند بچه دار شوند ازدواج می کنند. میانگین اعمال خشونت به این زنان در این کشور ۴۷٪ است، مردان فنلاند اکثراً دچار افسردگی هستند، در گزارش همین سفر آمده است زنان با وجود پیشرفت در مناصب سیاست گذاری و قانونی دچار بحران خانوادگی شده و نرخ طلاق افزایش پیدا کرده است. خانم مولوردی تعریف شما از خانواده چیست؟ دقیقاً چه چیزی را قرار است از فنلاند یاد بگیریم، ایران با فرهنگ غنی ملی و مذهبی اش در زمینه خانواده چه نیازی دارد که از فنلاند بحران خانواده را یاد بگیریم.

۹- سوالم این هست که شما به عنوان معاونت امور زنان و خانواده، چه اقداماتی در راستای تحکیم خانواده انجام دادید؟ و از نظر شما زن از خانواده جداست؟

آقای علی حسینی:

عرض سلام و خسته نباشید خدمت دانشجویان محترم و مهمان عزیزمان. من واقعاً تعجب می کنم چرا بعضی از مسائل، دوست عزیز قبلی که مطرح کردند، واقعاً مسائل اجتماعی انقدر ساده نیست که ما بیاییم بعضی چیزها را خط بزیم و بگوییم که مثلاً فرزندآوری ربط مستقیم به میزان تحصیلات دارد یا ندارد، به این سادگی نیست، امنیت اقتصادی، امنیت روانی، تمکن مالی می خواهد که دو نفر که زیر یک سقف دارند زندگی می کنند بخواهند یک فرزند را وارد زندگی کنند،

انقدر مسائل را ساده نگاه نکنیم و چقدر خوب هست که همیشه این نگاه ها باشد، نه اینکه از وقتی که دولت یازدهمی می آید که ما می توانیم همه دادها و فریادها را بر سر آن بزنیم.

بحث من بیشتر خانواده است و از خانواده یک زیرشاخه را انتخاب کردم، کودکان کار اگر می خواهید نام نیکی از خودتان در این دوره به جا بگذارید، یک کار ستادی انجام دهید، رهگیری کنید، این بچه هایی که کف خیابان تهران و اصفهان هستند به کجا وصل هستند، چه کسانی اینها را سازماندهی می کند و برای آنها مجازات تعیین کنید همه مجازات ها که نباید برای خبرنگار و فعال سیاسی باشد.

آخرین خبری که اسیدپاشی اصفهان دارید چی هست؟ این کار به کجا رسید؟ چند انسان خشونت شدیدی علیه شان انجام شد و معلوم نیست که عامل آن به کجا رفت؟

سومین موضوع زیاد مرتبط به حوزه شما نیست، اما چون شما در هیئت دولت هستید، آقای دکتر روحانی گفتند که ما مدیون مردم نیستیم و شرمند مردم نیستیم و وعده ها را هم عمل کردیم. من می خواهم بگویم که حتی اگر وعده ها را هم عمل کرده اید، دستتون درد نکند و ما همیشه مدیون مردم هستیم و ما باید یک رویکردی را داشته باشیم که در انتخابات آینده بتوانیم اعتمادشان را باز به خودمان جلب کنیم.

خانم مولوردی:

- بحث بیمه زنان خانه دار البته فقط مربوط به دولت قبل نیست، دولت های متعددی آمدند و رفتند و مطرح کردند و بالاخره هم هنوز به جایی نرسیده، دولت قبل آمد یک بندی را در قالب قانون بودجه تصویب کرد که در مرحله اول حدود دویست هزار زنان خانه دار را بیمه کنند که شرایطی را تعیین کردند که نوبت به دولت یازدهم رسید، دریغ از یک ریال بودجه که در دولت قبل اختصاص به این موضوع پیدا کرده باشد، در عین حال که سازمان مدیریت و برنامه ریزی در

ابتدای دولت یازدهم مخالف وجود این ماده بی‌خاصیت در قانون بودجه بود ما اصرار کردیم که بماند و مجلس در مورد آن تصمیم بگیرد چون می‌گفتند که بودجه ای نیست که اختصاص داده شود، خودتان بهتر می‌دانید که چرا بودجه نیست و در چه شرایطی دولت را تحویل گرفتیم و اینکه خزانه جارو شده بود، براین اساس در هیئت دولت تصویب کردیم و در قانون بودجه در مجلس به تصویب رسید اما شورای نگهبان مخالفت کرد و دلیلش این بود، که این موضوع نیاز به قانون دائمی دارد، جایش در قانون بودجه نیست، ممکن است هر سال دستخوش تحول و سلیقه دولت ها شود لذا وجود این ماده را در قانون بودجه رد کرد. ما از همان ابتدای دولت یازدهم چون یکی از وعده های رئیس جمهور بیمه زنان خانه دار هست، لایحه ای به کمیسیون امور اجتماعی دولت از طریق معاون اول رئیس جمهور ارائه دادیم، ۴ قالب هم پیش بینی کردیم که هر کدام از قالب ها رد شد آن یکی رأی بیاورد، همزمان متوجه شدیم سازمان تأمین اجتماعی تدوین آیین نامه ماده ۲۷ قانون برنامه پنجم توسعه را در دستور کار خودش دارد، بحث بیمه های چند لایه، تشکیل صندوق بیمه های فراگیر اجتماعی که در این لایه هایی که قرار بود تنظیم شود و به تصویب برسد، در لایه دوم توانستیم زنان خانه دار را بگنجانیم، لایه اول مساعدت های اجتماعی هست که بیشتر شامل کسانی می‌شود که هیچ گونه حق بیمه ای را نمی‌پردازند، بیشتر حمایتی هست، سبد کالا و مجموعه ای از حمایت ها را در برمی‌گیرد که زنان سرپرست خانوار در این لایه می‌گنجند. در لایه دوم کسانی که کارفرمایای خاص ندارند، شامل هنرمندان، روستاییان، عشایر، ورزشکاران و زنان خانه دار که ما اصرار کردیم همه این مصادیق ذکر شود و مورد تصویب کمیسیون اجتماعی قرار گرفت. لایه سوم هم که بیمه تکمیلی هست. در لایه دوم بخشی از حق بیمه را دولت می‌پردازد و بخشی هم را خود بیمه شونده. در لایه سوم که کل حق

بیمه را بیمه شونده می پردازد و بیمه های تکمیلی هست منتها به واسطه اختلافی که بین وزارت بهداشت و وزارت رفاه در مورد بیمه های سلامت وجود دارد این آیین نامه زمینگیر شده و این اختلاف نظر نگذاشته که ما این آیین نامه را از کمیسیون امور اجتماعی رد کنیم و در دولت به تصویب برسانیم. در دولت که تصویب شود نیازی به تصویب در مجلس هم ندارد چون آیین نامه است وان شا.. به اجرا درمی آید ضمن اینکه عرض کردم ما ترجیح مان این بود که این پیشنهاد از طریق سازمان تأمین اجتماعی، حالا که خودش پیش قدم شده و پا جلو گذاشته که این آیین نامه را تصویب کند به نتیجه برسد و مطمئن هستیم در موقع اجرا هم زمینگیر نخواهد شد و سرنوشت آن هم مثل سرنوشت قانون افزایش مرخصی زایمان نخواهد شد که امیدواریم تا پایان دولت این آیین نامه و نه فقط بیمه زنان خانه دار به تصویب برسد.

- بحث های دیگر هم مطرح شد، مرخصی نه ماهه، برای اینکه قانونش ناقص الخلقه بود، قانونی که دستگاه های اجرایی را مجاز دانسته برای اینکه این مرخصی را از شش ماه به نه ماه افزایش دهند بعد هم که دوباره ما با بهانه نداشتن بودجه توسط سازمان تأمین اجتماعی مواجه هستیم، خودتان می بینید که هر سال چه برآوردی می کنند از هزینه هایی که این قانون به صندوق های متولی موضوع وارد می کند، ضمن اینکه ما پیگیری های لازم را داشتیم، که یکی از ماموریت های اصلی ماست هیچ وقت دیده نمی شود، مکاتباتی که داشتیم و مذاکراتی که انجام دادیم که هیچ جا هم ضبط و ثبت نیست، اتفاقاً یکی از موضوعاتی که مورد توجه جدی پیگیری هایمان بوده، همان افزایش مرخصی زایمان بوده که نهایتاً هیئت عمومی دیوان عدالت اداری رأی وحدت رویه ای را صادر کرد که دستگاه هایی که مستکف باشند و استکاف ورزند از اجرای این قانون تا یک هفته به آنها مهلت داد، منتها تلاش های ما برای اینکه این را بتوانیم از محل

اعتبارات مربوط به سیاست های جمعیتی که در اختیار وزارت بهداشت هست تأمین کنیم به نتیجه نرسید با توجه به مشکلاتی که این وزارتخانه در خصوص طرح تحول سلامت از نظر منابع مالی دارد، خیلی راه ها را رفتیم و خیلی پیشنهادات دادیم، نهایتاً به این نتیجه رسیدیم و این پیشنهاد را هم کارشناسان وزارت رفاه به ما دادند که ما یک جایگزینی را بتوانیم داشته باشیم مثل بعضی از کشورها که چند تا گزینه می گذارند و بررسی کنیم. الان کارهای کارشناسی در حال انجام شدن است و امیدوار هستیم به یک نتیجه مشخصی در این زمینه برسیم ولی اصل مشکل به نحوه تنظیم قانون برمی گردد و ایرادی هم متوجه شان نیست چون مجلس نمی توانسته طرحی را ارائه دهد که بار مالی داشته باشد (طبق اصل ۷۵ قانون اساسی).

- بحث دیگر اینکه من میدانم کدام دانشگاه آزاد بوده که با افتخار اعلام کرده باشم که تحصیلات زنان باعث کاهش باروری شده، بحث من توصیف وضعیت موجود بوده در کنار دلایل عدیده ای که برای تحولات ساختار خانواده و تحولات جامعه ایرانی متأثر از تحولات جهانی اشاره کردم از زاویه جامعه شناسی حقوق هم بحث را عرضه کردم آنجا اشاره کردم، یکیش هم این بوده که احتمال می رود این موضوع تأثیر گذاشته باشد، این را من به عنوان افتخار بیان نکردم، نمی دانم شما چگونه این برداشت را می کنید، نیت خوانی می کنید، بعد می روید درباره یک جمله که برداشت خودتان هست (شما را نمی گویم) کسانی را که این نوشته ها را نوشته اند داده اند دست شما و شما دارید از روی آن می خوانید و کپی برداری کردید و طول و تفصیل و مقاله و سرمقاله که فلانی قصدش این بوده و این هدف ها را دارد آخر هم به این می رسند که ما قصد فروپاشی خانواده را داریم بنابراین من در آن همایش وضعیت موجود را داشتم توصیف می کردم و اینکه به سیاست های کلی اشاره کردم که وقتی ابلاغ می شود باز

هم تنها دولت موظف نیست و مجموعه نظام موظف هست، یک پازلی هست که قطعات متعددی دارد که این قطعات باید در کنار هم قرار بگیرد، ما مجموعه تدابیر را باید داشته باشیم و اراده جدی را همه دستگاه‌ها باید داشته باشند و مهمترین بحث هم رویکرد اقناعی است و اینکه نیازهای اصلی جوانان را بتوانیم برطرف کنیم، جوانی که مسکن ندارد، جوانی که شغل ندارد، جوانی که نمی‌تواند ازدواج کند، نباید انتظار داشته باشیم این روند سیر صعودی پیدا کند. همه این واقعیت‌ها را باید با هم ببینیم به ویژه بندهایی که اشاره دارد به اینکه ما برای درمان ناباروری اقدام کنیم، الان سه میلیون زوج نابارور داریم، قطعاً درمان این معضل می‌تواند به افزایش جمعیت کمک کند، از آن طرف سوانح جاده‌ای را داریم که بیشترین میزان فوت و مرگ و میر را به دنبال دارد سرطان‌ها و بیماری‌های صعب‌العلاج و در کنار آن سیاست‌هایی که منجر به افزایش جمعیت بالنده و پویا گردد و به قول مقام معظم رهبری سالم و صالح. فکر نمی‌کنم کسی قصدش این باشد که به جمعیت کیفری زندان‌ها اضافه شود، یا به جمعیت معتاد اضافه شود، کسی به دنبال آن نیست، بنابراین باید با پیگیری و برنامه ریزی درست این سیاست‌های جمعیتی را پیگیری کنیم و اتفاقاً آن سفر مطالعاتی که برای فنلاند عنوان نمودید برای همین بود، فنلاند جزو کشورهایی هست که بهترین سیاست‌ها را برای افزایش جمعیت داشته است. با بهترین تسهیلات، بهترین امکانات برای زنان شاغل، ما چند ماه پیش به نروژ سفر کرده بودیم، همین مرخصی زایمان که اشاره می‌فرمایید در آن کشور یک سال مرخصی زایمان که چند ماه اجباری هست بین زن و شوهر که مثلاً یک سال را تقسیم می‌کنند و بقیه اش اختیاری هست، هرکدام که شرایط کارشان ایجاب می‌کند وظیفه را برایشان قائل می‌شوند که به آن مرخصی پدرشدن یا مرخصی والدین می‌گویند. در مجموع سیاست‌های موثری را اتخاذ کردند من واقعاً

تأسف می خوردم وقتی که صبح زود در خیابان ها نگاه می کردم، اکثر جوان ها کالسکه به دست هستند، یک تا دو بچه دارند، به وضوح می توانیم مشاهده کنیم که این سیاست ها اثربخشی لازم را داشته و جوانان از فرزندآوری استقبال می کنند.

- این سفری هم که به فنلاند انجام شد، (البته داستانش مفصل است) ما یک برنامه کاری مشترک را در چارچوب پنجمین برنامه کشوری با سازمان ملل که در کشورمان تابحال پنج برنامه کشوری و نه فقط معاونت، با هدایت وزارت امور خارجه و مجموعه چندین دستگاه تا به حال به اجرا در آمده است، ما یکی از آن برنامه های کاری را با دفتر صندوق ملل متحد داشتیم، عرض کردم ما در این دوره از تمام ظرفیت ها استفاده کردیم، یکیش هم ظرفیت های بین المللی بود که برای چند پروژه استفاده کردیم، از جمله آنجا تعریف شده بود که یک سفر مطالعاتی باید انجام شود که با بررسی ها و مطالعاتی که انجام دادیم، با حضور مشاوران و مدیران کل و کارشناسان در استان ها و وزارتخانه ها و از جمله مدیران و معاونت خودمان، یک سفر یک هفته ای را برای بررسی این سیاست ها داشتند و یک ریال هم از بودجه بیت المال و مملکت را هزینه این کار نکردیم و در همان پروژه دیده شده بود و هدفمان از این سفر مطالعاتی هم مشخص بود.
- و اما نشست تخصصی که اشاره نمودید که ما برخلاف کشورهای اروپایی که مردان و متقاضیان را مجازات می کنند، می خواهیم روسپیگری را به رسمیت بشناسیم، این هم از همان حرف هاست که دوستان شما زدند و هنوز هم علیرغم تمام توضیحات، دارند می زنند، به رغم اطلاعیه ای که ما دادیم، تنویر افکار عمومی که صورت گرفت. ما کارگروه تخصصی پیشگیری از آسیب های اجتماعی داریم که سلسله نشست هایی را طراحی کرده بود و اولین نشست را با عنوان سلامت زنان و رفتارهای پرخطر با تمرکز بر تن فروشی به اجرا درآورد. حالا هدف این

برنامه چه بود؟ ما گزارش هایی را دریافت کرده بودیم و همه هم مطلع هستید و با وجود شبکه های اجتماعی خبری مکتوم نمی ماند، آنجا به این نتیجه رسیدیم که با توجه به اینکه الگوی ابتلا به ایدز از تزریق به رابطه جنسی شیفت پیدا کرده الان زنان متأهلی که مبتلا به ایدز می شوند، آمارشان رو به تزاید است بدون اینکه هیچگونه خطا و تقصیری متوجه این زنان باشد، چون تأهل دارند و از همسرانشان به این خانم ها منتقل می شود، این نگرانی را خود وزارت بهداشت دارد و در گزارش هایی که دریافت می کنیم به ما منتقل می شود، هدفمان این بود از بعد پزشکی، حقوقی و جامعه شناسی سلامت زنان و رفتارهای پرخطر را بررسی کرده و این آگاهی و هشدار را به جامعه داشته باشیم و حتی آمار جدیدی در آن جلسه داده نشد. آمدند دوستان شما بیانیه صادر کردند که چرا از بعد دینی بحثی مطرح نشده است، گفتیم که از اول هم قرار نبود از بعد دینی مطرح شود، اگر قرار شود که از بعد دینی نشست بر گزار کنیم، شما بیاید از بعد دینی پردازید. ما از اول هم عنوان کرده بودیم که از بعد حقوقی، پزشکی و جامعه شناسی به موضوع می پردازیم. یکی از خانم هایی که از بعد پزشکی به موضوع پرداخت (خانم دکتر محرز)، یکی از استخوان دارهای حوزه ایدز در ایران و از صاحب نظرانی است که از ابتدای انقلاب در این زمینه کار کرده، ایشان آمده آنجا اصطلاح کارگر جنسی را به کار برده، ربطی به معاونت ندارد و بعضاً انتقاد کردند که با این اصطلاح شما به کارگران توهین کردید! یا اشاره کرده به کارت بهداشت که نظر خودشان بوده و به این معنا نبوده که به رسمیت شناخته شوند یا کارت بهداشتی به این خانم ها داده شود. هرکسی در آن نشست نظر خودش را مطرح کرد و ما حتی جمع بندی هم نداشتیم از نظراتی که مطرح شد و بعد هم که بلافاصله مورد حمله شدید واقع شدیم که شما با این نشست به جنگ با خدا و پیغمبر خدا رفته اید و بماند که چه داستان ها برای ما درست

کردند و نهایتاً هم ترجیح دادیم که آن نشست های تخصصی دیگر را متوقف کنیم و کارگروه پیشگیری از آسیب های اجتماعی سلسله نشست های تخصصی را برگزار نکرد.

● اینکه سوال کردید تعریف شما از خانواده چیست، تعجب می کنم از این سوال! خوب ما هم مثل همه شما خانواده داریم، خانواده کوچکترین و مهمترین واحد اجتماعی است متشکل از زن و مرد و بعضاً فرزند و می تواند فرزندی هم در کار نباشد و معتقد هم هستیم که تمام اعضای آن جایگاه و خواسته های خودشان را دارند، زن در جای خود، مرد در جای خود قابلیت ها و حقوق تک تک اعضا باید مورد احترام باشد. ما می توانیم، یک خانواده سالم، پایدار و بالنده داشته باشیم و با این چارچوب برای تحقق سیاست کلی برنامه ششم در تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و به ویژه تقویت کارکرد خانواده قدم برداریم که من دیروز یکی از بحث هایم از بعد جامعه شناسی حقوق این بود که خانواده کارکرد خودش را از دست داده، به نهادهای دیگر واگذار شده، از جمله نهاد نهادها دولت، در حالی که حد و مرز مداخله دولت به خانواده خیلی گسترده شده و مشخص نیست تا کجا می تواند دولت دخالت کند و پیش روی کند و به مباحث و مسائل خانواده ورود پیدا کند و اینکه ما تا چه اندازه می توانیم اهتمام داشته باشیم به دولتی شدن خانواده و به دولتی شدن فرهنگ و به دولتی شدن دین. اینها مواردی هست که فکر می کنم تفاوت رویکرد ما با شما را می رساند و تفاوتی که دیدگاه ما با شما دارد.

● در مورد صحبت های برادرمان که مطرح کردند، من جایی ندیدم که دکتر روحانی مطرح کنند که ما مدیون مردم نیستیم، شاید در مورد مسئله طرح تحول سلامت بوده که این را بررسی می کنم.

- در مورد کودکان کار هم کاملاً با شما هم عقیده هستم و ابراز تأسف می کنم و واقعاً دغدغه خود من هست، به عنوان کسی که خودم را هنوز یک کنشگر مدنی می دانم و بالاخره به حوزه مدنی برخواهم گشت. یکی از دغدغه های اصلی من هم همین است و در این مدت سعی کردم که بتوانم تأثیر خودم را در این حوزه بگذارم ولی می دانم که یکی از اولویت های حوزه اجتماعی و آسیب های اجتماعی باید همین موضوع باشد. الان در کارگروه هایی که ذیل شورای اجتماعی کشور تشکیل شده این مورد که در دستور کار هست و برنامه هایی که ذیل اقدامات فوق العاده مورد نظر مقام معظم رهبری هم هست که هر شش ماه یکبار در حضور ایشان گزارش آن ارائه می شود در حال انجام هست و ان شاء.. به یک مرحله ای برسیم که ما واقعاً کودک کاری در جامعه خودمان نداشته باشیم.

- در مورد اسیدپاشی هم هرچه شما شنیده اید ما هم همان را شنیدیم و خبر جدیدی نداریم که خدمتتان ارائه کنیم.

مجری:

یک سوال کتبی به دستم رسیده که می خواهم اگر اجازه بدهید مطرح کنم، چرا دولت یازدهم در سال ۹۲ و فقط در برهه انتخابات به حمایت از حقوق زنان و وعده دادن به فعالان زن روی می آورد، ولی همین که فعالان مدنی با خشونت و حبس های چند ده ساله روبرو می شوند، دولت فقط سکوت می کند؟

خانم مولوردی:

وعده دادن طبیعت انتخابات هست، همه انتخابات همین هست، خاصیت هر انتخاباتی هست و در واقع مطالبه گری ما و، کسانی که به خاطر این وعده ها رأی می دهند است که وعده ها را به تحقق نزدیک می کند. منتها هزینه دارد و باید ببینیم تا چه اندازه آماده پرداختن این هزینه ها هستیم، اگر بی همه چیز را

به تمنان بمالیم می توانیم امیدوار باشیم که وعده هایی که داده می شود، محقق می شود، البته عرض می کنم که اگر این وعده ها و شعارها و برنامه ها را مرور کنیم، مهمترین وعده را و شاه کلید آن را این می دانم که دکتر روحانی آرامش در سیاست، آسایش در اقتصاد و امنیت در فرهنگ را که از طریق نجات اقتصاد، احیای اخلاق و تعامل سازنده و موثر با جهان مطرح کردند و در برنامه مکتوب ایشان هست و اگر شرایط خاص آن زمان را در نظر بگیریم دولت مجبور به اولویت بندی شد و وقتی بر سرکار آمد میراث دار آن وضعیت بود و نتوانست همه آن وعده ها را در مدتی که در اختیارش بود محقق کند لذا اولویت بندی انجام شد و مسائل معیشتی، اقتصادی و سیاست خارجی که بتواند مقدمه و پایه های لازم را برای تحقق سایر وعده ها و سیاست داخلی فراهم کند در دستور کار قرار گرفت. کم کم داریم به این وضعیت نزدیک می شویم، عمدتاً در ایران بدین شکل است که دولت ها در دوره اول (که در این دوره بیشتر به آواربرداری گذشت)، مقدمات و ریل گذاری انجام می دهند، ان شا.. در دوره دوم در دولت دوازدهم بتواند به وعده های خودش به تمام و کمال عمل کند.

جناب آقای سینا صداقت زادگان – دانشجوی دانشگاه صنعتی اصفهان:

عرض سلام خدمت خانم مولوردی و دوستان عزیز که شرکت کردند و هدفشان این بود که بیایند و رفع ابهامات شود.

۱- اولین موضوع در خصوص فروش کودکان به دنیا نیامده هست

۲- امور کار زنان و کودکان

۳- لایحه تأمین امنیت زنان

۴- حضور زنان در میادین ورزشی

۵- مرخصی زایمان

یکی از معروف ترین افراد که در حوزه زنان مشغول به کار هستند، خانم رقیه موسوی هستند، که مددکار اجتماعی است با اعلام اینکه ماهانه تعداد قابل ملاحظه ای نوزاد خرید و فروش می شود، این پدیده را یک معضل رو به رشد دانسته، به طوریکه یک ماه بعدش خبرگزاری ایرنا به این نکته اشاره کرد که ورود به خانه های کار و کنترل روی این بحران عملاً بسیار دشوار شده است. خبرگزاری ها در دوم تیر امسال فکر کنم از قول خودتان عامل های فقر اقتصادی، فقر فرهنگی، اعتیاد و کارتن خوابی و ازدواج کودکان کم و سن سال را عامل فروش کودکان به دنیا نیامده دانسته، اگر لطف کنید بفرمایید چه اقداماتی از اول امسال به صورت فرهنگی و به صورت کلی انجام شده توضیح بدهید.

در مورد لایحه تأمین امنیت هم شما یک بحثی کردید، نمی دانم در آذرماه امسال بود که شما قول دادید که در دی ماه این لایحه امنیت زنان در برابر خشونت هایی که به آنها می شود به دفتر کمیسیون اجتماعی ارائه دهید، من خبرگزاری را پیگیری می کردم به صورت مبسوط اشاره ای نشده است.

موضوع بعدی حضور زنان در میادین ورزشی هست که دو سال پیش شما در برنامه تلویزیونی شبکه ۳ فرمودید که پس از ۳۶ سال نظام باید بتواند این موضوع را مدیریت کند و بتواند سازوکار لازم برای حضور زنان در ورزشگاه ها را فراهم کند، با این حال اشاره کردید که این امر اولویت ما نیست و در این بین می خواهم یک تشکر و قدردانی کنم بابت صحبت هایی که در مورد دوچرخه سواری بانوان بعد هم نظراتی ارائه شد که در محضر نامحرم نباید قرار بگیرند که در واقع از فتاوی مقام معظم رهبری هم بود، فقط می خواستم بگویم که ما الان در قرن بیست و یکم هستیم و این چیزها خیلی ... نمیدانم چطور توضیح بدهم و با این حال همایش دوچرخه سواری در تهران که قرار بود برگزار شود، طی آن استعلام لغو شد که عنوان اصلیش هم کمپین سه شنبه های بدون خودرو بود که البته این موضوع هم با این حال در اصفهان قابل حل بود.

در مورد مرخصی های زایمان بود که اشاره شد که ما به التفاوت را دستگاه ها قبول نمی کنند، این یک امری است که فیصله یافته است و تمام شده و هیچ اقدامی نمی توان روی آن کرد؟

خانم مولوردی:

- من یک موردی را از سوالات اول فراموش کردم، بعد به سوالات شما پاسخ می دهم، در مورد اجرای قانون ساعت کار زنان شاغل دارای شرایط خاص که اشاره شد منوط به نظر کارفرما شده و کلاً منتفی شده، اصلاً به این شکل نیست، ما گزارش هایی را از دستگاه ها درخواست کردیم، بعضی ذینفعان با ما تماس گرفتند که اجرا نمی شود، دو سه ماه هست که توسط رئیس جمهور ابلاغ شده، ما با تمام وزرا مکاتبه کردیم و درخواست کردیم که خلاهای اجرایی این قانون را به ما منعکس کنند و الان پاسخ نامه ما دریافت می شود که ان شاء.. با معاونت رئیس جمهور و رئیس سازمان امور اداری استخدامی کشور قرار هست یک دستورالعمل واحد برای اجرای این قانون و پرهیز از اعمال سلیقه و رویه های متعدد ابلاغ شود که آن را پیگیر هستیم.
- در مورد آسیب مربوط به فروش نوزادان و کودکان که شکل خشن و چهره کربیه فقر دارد خودش را به این شکل نشان می دهد، این هم یک روندی هست که متأسفانه در جامعه ما به اینجا رسیده و آنکه مسئول آن و یا مسئولیت آن با این دولت و یا دولت قبل هست، واقعاً به این شکل نیست، یک روندی هست که شروع شده حالا در جامعه ما در مظاهر عدیده ای خودش را نشان می دهد در دنیا هم ما شاهد روند رو به تزاید آسیب های اجتماعی هستیم، بسیاری از این پدیده ها، پدیده های جهانی هست، بحث خشونت علیه زنان، بحث کاهش تمایل جوانان به فرزندآوری، افزایش طلاق، کاهش نرخ ازدواج همه اینها پدیده های جهانی هست که در همه دنیا مطرح است، منتها در کشور ما که مدعی این هستیم که یک کشور و نظام اسلامی هستیم،

یک مورد هم از این آسیب ها زیاد هست و برای همین هم نگران می شویم به اصطلاح دغدغه مان می شود که با جدیت به کاهش آن پردازیم، فقط اتفاقی که در این دوره افتاد این بود که سعی شد سیاست سرپوش گذاشتن و انکار کردن را کنار بگذاریم. این اتفاق مبارکی هست، همین باعث شد که در عالی ترین سطح ممکن توجهات به خودش جلب شود تا قبل از این با این دلیل و توجیه که ما سیاه نمایی نکنیم و قطر و حجم پرونده های حقوق بشری ایران را بیشتر از این افزایش ندهیم کمتر پرداخته می شد و بیشتر به صورت پنهانی و آمارهای محرمانه این مباحث مورد بحث قرار می گرفت و در جلسات بسته و پشت درهای بسته. در این مدت این سیاست کنار گذاشته شد و الان شاهد هستیم که در حوزه آسیب های اجتماعی با توجه ویژه ای که مقام معظم رهبری دارند هر شش ماه یک بار جلسه برگزار شد و چهارمین جلسه قرار هست که اردیبهشت ماه برگزار شود. حتی در جلسه قبلی مطرح شد که زمان انتخابات هست، ایشان تأکید داشتند که نباید تعطیل شود و این فاصله شش ماهه بیشتر از این باشد و اینکه تأکید داشتند اقدام عادی و روتین دستگاه ها را نمی خواهیم اقدام فوری و فوق العاده می خواهیم که شاخص های آن باید تعریف شود، سازمان مدیریت امور اجتماعی در کشور تشکیل شده که طی برنامه ششم توسعه و مطابق مصوبه شورای عالی اداری فعالیت خود را شروع خواهد کرد، شورای اجتماعی کشور تقویت شد، رئیس جمهور الان رئیسیش هست، مجموعه این اتفاقات ما را امیدوار می کند که در این زمینه ها بتوانیم قدم های اساسی برداریم و عرض کردم که الان ۱۵ - ۱۶ کارگروه تشکیل شده و دستگاه های متولی مشخص شدند، دستگاه های همکار هستند، خود معاونت ما در چندین دستگاه همکار هست و می دانم که پروژه های متعدد که اثربخشی لازم را داشته باشند در دستور کار هست یکی هم همین موضوع است که ان شاء.. به نتیجه برسد.

لایحه تأمین امنیت را چرا تابحال ارائه ندادیم؟ چون ما در دی ماه که من قول داده بودم، بخش قضایی آن را (آن قسمتی که جرایم و مجازات‌ها را تعیین می‌کند) با توجه به تفسیر شورای نگهبان که معتقد است که لایحه قضایی در اختیار قوه قضاییه هست منفک کرده بودیم و با تفاهمی که با قوه قضاییه داشتیم به این توافق رسیده بودیم که در اصلاح قانون تعزیرات این بخش را بگنجانند. منتها هرچه که گذشت به این نتیجه رسیدیم که ممکن است اصلاح قانون تعزیرات سالها طول بکشد، اما اینک اصلاح قانون مجازات اسلامی سال‌ها طول کشید لذا این بخش را با بررسی مجدد وارد لایحه کردیم برای همین عنوانش را لایحه جامع تأمین امنیت زنان گذاشتیم، هم بخش حقوقی و هم بخش قضایی دارد، هم بخش حفاظتی و حمایتی و هم بخش بازدارنده دارد لذا این بخش مقدار زمانی وقت ما را گرفت و یک بخش پشتیبان داریم که حدود ۵۰۰ صفحه مطالعات فقهی و مبانی دینی و بررسی تطبیقی و بین‌المللی موضوع را انجام دادیم و امیدوار هستیم که در زمان دفاع از این لایحه کمک کند.

- در مورد حضور در میادین ورزشی هم من بارها نظرم را گفتم و آنگونه که منعکس شد، آنگونه که نیت خوانی شد، آنچه که برداشت خودشان بود نسبت دادند نبوده است، ما هیچ وقت این نظر را نداشتیم که درهای ورزشگاه بی قید و شرط باز شود برای هر رشته ورزشی و بدون سازوکار لازم ما این حضور را داشته باشیم، حرف ما این هست که بعد از ۳۷-۳۸ سال یک نظام باید بتواند و این قدرت را داشته باشد که این موضوع را مدیریت کند، سازوکار عرفی، شرعی و قانونی فراهم کند، کار سختی هم نیست و اخیراً هم اتفاقاً یک پژوهش‌نامه‌ای را برای ما ارسال شده که راهبردها و راهکارهای فقهی و قانونی را بررسی کرده‌اند، گزینه‌های مختلفی را پیشنهاد دادند و جهت اعلام نظر برای ما ارسال کردند و به این نتیجه می‌رسیم که پیگیری‌های ما چندان هم بی نتیجه نبوده و بالاخره یک عده به فکر افتادند که یک راهکاری را ارائه دهند.

در این چارچوب ما از این حضور دفاع می کردیم و از حضور خانواده ها و نه از حضور بی قید و شرط و هیچ وقت هم نگفتم که اولویت ما نیست، یک مصاحبه ای داشتم، یک پاراگراف صحبت کرده بودم، یکی از این روزنامه های شیر پاک خورده ای برداشته بود از این پاراگراف یک جمله را زده بود، من گفته بودم ما وقتی به این موضوع می پردازیم به این معنا نیست که این موضوع در اولویت ماست. اولویت ما مطالبات تمام زنان ایران است، بلکه به این معناست که کسانی که این مطالبه را دارند هم بخشی از زنان و دختران این جامعه هستند و ما مکلف هستیم به تمام گروه های زنان و تمام مطالباتشان توجه کنیم، من این را کلی گفته بودم، پس و پیش جمله را زده بودند و این تیر را درآورده بودند که فلانی گفته ورود به ورزشگاه ها جزو اولویت ها و مطالبات ماست و داستان هایی که برای ما در این زمینه درست کردند.

- در مورد دوچرخه سواری هم که بعد از این که به اصطلاح کمپین سه شنبه های بدون خودرو راه افتاد که در بعضی از شهرها دارد اجرا می شود، خانم ها طبیعتاً می خواستند در این کمپین باشند. ما هم حرکت خاصی انجام ندادیم، فقط قبلش یک نظری بود از مقام معظم رهبری که من آن را توییت کرده بودم بعد که یکی از خبرگزاری ها رفت یک فتوای دیگر گرفت دیگر ما اعلام نظری برای دوچرخه سواری نداشتیم.

خانم زهرا لطیفان دانشجوی دانشگاه صنعتی اصفهان:

سلام عرض می کنم و خوش آمد می گویم خدمت خانم مولاوردی.

حرف در حوزه عملکردی شما بسیار هست و پایان کار شما در دولت هست. سوژه زیاد هست ولی از آنجایی که در پرونده شما بحث های بین المللی و امضای تفاهم نامه هایی را داشتید اینکه بعضاً یا سر از کمیسیون امنیت ملی درآورده و یا طبق [نظر کمیسیون] اصل ۹۰ قانون اساسی [مجلس] غیرقانونی اعلام

شده در این حوزه میخواستیم توضیحاتی از شما بشنویم که آیا رویکرد شما مشکلاتی داشته و یا آیا مشکل چپی بوده که کمیسیون امنیت ملی باید پای آن به وسط می آمده؟ و اینکه البته این مباحث پارسال در دانشگاه امیر کبیر یک بار مطرح شده و حالا ما منتظر توضیحات کاملتری از شما هستیم.

مسئله بعدی باز شدن یک سری مفاهیم کلیشه ای مثل خشونت علیه زنان، بحث برابری و تعادل جنسیتی بود که اولاً یک توضیحی درست و براساس مبانی دینی خودمان در این مورد می خواهیم و بعد اینکه یک سوالی که اینجا برای بنده مطرح هست مصادیقی که برای خشونت علیه زنان اسم برده می شود چقدر در کشورمان موضوعیت دارد و اگر آن مصادیق موضوعیت دارد مسئله ای مثل عقیم کردن زنان گورخواب نمی توان خشونت علیه زنان بهش گفت، مسئله منع یک زن از حق مادری خشونت علیه یک زن نیست.

سوال بعدی ما در مورد این هست که عملکرد خودتان را در راستای سیاست های کلی خانواده که تابستان امسال از طرف مقام رهبری ابلاغ شد توضیح دهید، در آن مناظره یادم هست که با خانم خزعلی در مورد آن حلقه های گم شده اجرایی توضیح دادید، در مورد آن توضیح دهید.

سوال دیگر اینکه آیا سیاست های ابلاغی برای پوشش مسائل زنان از طرف رهبری جامعیت کافی را نداشته که حالا شما در تفاهم نامه های بین المللی در پی حل مسائل زنان کشور هستید مثل برنامه ۲۰۳۰ و غیره و اینکه سال ۹۲ که مهمترین صحبت های رهبری در مورد زن بود اشاره به ایجاد یک نهاد فراقوه ای در حوزه زنان و خانواده شد، چند درصد از عملکرد شما معطوف به اجرای این اهم بوده است؟

رابطه و نسبت شاخص ها در حوزه زنان در عرصه بین المللی چیست؟ ما چقدر باید مباحث بین المللی را در حوزه زنان خودمان مدنظر داشته باشیم، آیا می توان در عین تلاش برای ارتقای آمار مطلوب از نظر نهادهای بین المللی گامی در جهت مفهوم سازی اسلامی برداشت و سوال مهمتر من این هست که آیا

فراتر از چارچوب های سازمان ملل متحد ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار نمی توان انتظار داشت که به ارائه طرح و برنامه خلاقانه و ابتکاری بر پایه ارزش های ملی و دینی برای زنان و تحکیم خانواده برداشت؟

یک سوال دیگر اینکه اگر به عنوان یک ناظر بیرونی مواضع دولت را از ابتدا تاکنون رصد کنیم چه نتیجه ای می گیریم، آیا شاخص ویژه ای مثل تحکیم و تقویت خانواده را می شود یک محور برای فعالیت های شما در نظر گرفت؟

خانم مولوردی ما شما را به عنوان مهمترین نهاد قانونی که ردیف بودجه زنان کشور دست شماست، می شناسیم و دوست نداریم که به معاونت زنان و خانواده رئیس جمهورمان این برجسب زده شود که می خواهد بحث زن و خانواده را دستمایه بازی های سیاسی و انتخاباتی قرار دهد.

دکتر کشاورز، استاد تمام دانشگاه شیمی صنعتی اصفهان:

بسم الله الرحمن الرحيم. من سلام عرض می کنم خدمت شما و تمام دوستان و از تمام دانشجویان عزیز تشکر می کنم که یک چنین برنامه ای را برای ما تهیه کردند.

نکته ای که امروز می خواهم بیشتر به آن تأکید کنم، من دلم می خواهد که ما به عنوان اعضای هیئت علمی و قشر تحصیلکرده جامعه و دانشجویان عزیز بیشتر به مشکلات اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیل کرده فوکوس کنیم.

اگر تصور کنیم که استعدادها در جامعه به صورت رندوم تقسیم می شود بنابراین نصف این استعدادها پیش خانم ها هست و نصفش پیش آقایان. بعد بچه های ما تا مقطع دانشگاهی خوب تحصیل می کنند، برابر ولی بعد از اینکه تحصیلات تمام شد، مقطع دکترا هم رفتند بعد از آن اتفاقی که می افتد، این است که در ادامه کار انگار یک نابرابری اتفاق می افتد. آقایان بیشتر در صحنه کار و اقتصاد هستند و دلایلی وجود دارد که خانم ها کمتر در این قسمت دیده می شوند. الان صحبت من این هست که ما الان باید به

این موضوع فوکوس کنیم که چرا خانم‌ها بعد از اینکه تحصیلاتشان تمام شد در عرصه اجتماع، اقتصاد و سیاست کمتر دیده می‌شوند، یک مشکلاتی سر راه اینها هست که باید برداشته شود تا کل جامعه بتواند از تمام استعدادهای خودش استفاده کند، یعنی من می‌گویم که اگر از استعدادهای مردان استفاده می‌کنیم، در کنارش از استعدادهای خانم‌ها هم استفاده کنیم و طبیعتاً اگر از خانم‌ها استفاده نکنیم تقریباً ۵۰ درصد از استعدادهایمان دارد تلف می‌شود.

بنابراین الان به نظر من باید یک سیاست گذاری درستی انجام شود و یک کارهایی انجام شود که ما از این بخش استعدادهایمان استفاده کنیم، اولین راهکار من این است که یک بسترسازی مناسب باید انجام شود، یک فرهنگ سازی باید انجام شود که در واقع زنان را با مردان برابر کند. یک قانون گذاری هایی در جهت احقاق حقوق زنان و همچنین فرصت های شغلی برابر داشته باشند، داشتن فرصت شغلی برابر باعث می‌شود که آن اتفاقاتی که دوستان من نگرانیش بودند و برای خانم‌ها در جامعه می‌افتد، اگر اینها درآمدی داشته باشند خیلی از این اتفاقات دیگر پیش نمی‌آید. همچنین در مورد مسئله کار یک ناهماهنگی بین نقش زنان در خانواده و نقش شان در اجتماع وجود دارد، معمولاً ما نمی‌توانیم یک تعادلی بین اینها برقرار کنیم، حالا پیشنهاد مشخص من این بود که دانشگاه صنعتی اصفهان بیش از ۵۰ عضو هیئت علمی خانم دارد و ما یک سری دانشجویان خیلی خوب داریم، چه آن دانشجوی بسیار خوب که منتقد و یا موافق سیاست های شما هستند، همه شان یک پتانسیل و استعدادهای خوبی دارند برای اینکه در دانشگاه صنعتی اصفهان برای ارائه راهکارها یک کارگروه تشکیل شود برای حل مشکلات زنان، همه ما اعتقاد داریم که یک سری مشکل وجود دارد و حالا می‌خواهیم حل کنیم و چه جوری این یک مشکل که قدمت دارد و طبیعتاً با یک دوره چهارساله، پنج ساله، ده ساله حل نمی‌شود، الان پیشنهاد واضح من این بود که یک کارگروه بررسی عدم حضور و کم رنگ زنان بعد از ادامه تحصیلات در جامعه

تشکیل شود. دانشگاه صنعتی این پتانسیل را دارد که در این زمینه این کمک را به شما بدهد و من از شما خواهش می‌کنم که روی دانشگاه صنعتی یک حساب ویژه باز کنید یعنی ما این توانایی را داریم که ارائه راهکار بدهیم و تا آنجایی که من اطلاع دارم دوستان هیئت علمی هم یک سری کارها در این زمینه انجام دادند که ما می‌توانیم کمک باشیم برای معاون رئیس جمهور که این معضلات را حل کنیم.

خانم مولوردی:

- من تا یادم نرفته اشاره کنم که ما یک تفاهم نامه ای را با وزارت علوم، سه جانبه هم هست و با معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور داریم که دانشگاه ها می‌توانند در قالب آن تفاهم نامه طرح ارائه دهند، پروژه ای اگر دارند پیشنهاد دهند، موافقت نامه اجرایی امضا می‌کنیم، الان با دانشگاه تهران چنین موافقت نامه ای داریم و آن پروژه را انجام می‌دهند، با دانشگاه خوارزمی همینطور پایش ملی خانواده دارد انجام می‌شود، با دانشگاه تهران بسته عملیاتی دختران در خوابگاه ها را برای مشکلاتی که دارند، در حال ارائه راهکارها هستند، و خود دانشگاه صنعتی هم می‌تواند از این ظرفیتی که به وجود آمده استفاده کند. ما در خدمتتان هستیم ان شاء. پیشنهاد لازم را ارائه بفرمایید. خانم دکتر حجازی مشاور وزیر علوم در امور زنان و خانواده می‌توانند کمک های لازم را داشته باشند.

- در مورد سوالات دیگری که مطرح شد، نشست های بین المللی، تفاهم نامه ها و مجموعه عملکردی که ما با هدف توسعه تعاملات بین المللی در این چند سال داشتیم مطرح شد و اینکه کار به کمیسیون امنیت ملی کشیده است به هیچ وجه صحت ندارد، اگر سندی دارید ارائه فرمایید، دروغ محض است، ما در همان برنامه کاری که با صندوق ملل متحد داشتیم برون داد پنجم بودیم، در کشور ما پنج برنامه کشوری با سازمان ملل به امضا رسیده، ما در سال ۹۳ به

عنوان برونداد پنجم (یعنی پنج دستگاه قبل از ما این برنامه را با دفتر صندوق جمعیت ملل متحد در تهران امضا کرده بودند و از کمک های توسعه ای که این سازمان دارد و به همه کشورها اعطا می کند استفاده کرده بودند و پروژه هایی را تعریف کرده بودند)، آخرین دستگاهی بودیم که به این گروه پیوستیم و برنامه کاری مشترک و نه قرارداد بین المللی را به امضا رساندیم و حدود ۵۰۰ میلیون تومان ناچیز را برای چند پروژه گرفتیم، بماند که در جلسات داخلی در یکی از احزاب سیاسی مطرح شده بود که فلانی ۵۰۰ میلیون دلار از سازمان ملل گرفته و باید توضیح دهد که با این پول چکار کرده است، همش ۵۰۰ میلیون تومان تحت نظارت وزارت امور خارجه، و کمیته راهبری که در وزارت امور خارجه است، جالب است بدانید که در چهارمین برنامه کشوری، سرشماری عمومی نفوس و مسکن تحت همین برنامه در سال ۹۰ اجرا شده است، امسال هم شاید همین بوده، هلال احمر هست، وزارت بهداشت، وزارت کار، دانشگاه تهران و چندین دستگاه هستند که طرف قرارداد هستند. ما این را امضا کردیم و آن پروژه ها تعریف شد. ناگهان خانم رهبر در فراکسیون زنان متوجه شد که چنین برنامه ای امضا شده و یک کشف بزرگ را انجام دادند که البته خود ما هم رسانه ای کرده بودیم و گفتند که شما باید طبق اصل ۷۷ قانون اساسی این را باید به تصویب مجلس می رسانید! برای من که خودم حقوق بین الملل خواندم و چندین واحد در خصوص حقوق معاهدات را پاس کردم این نکته عجیب بود، چطور پنج برنامه کشوری در کشور اجرا شده، هیچ کدام به تصویب مجلس نرسیده، چهار برونداد قبلی به تصویب مجلس نرسیده، آن وقت برونداد ما باید به تصویب مجلس می رسیده! اصلاً این قرارداد بین المللی نیست، برنامه کاری مشترک است و آنچه که در اصل ۷۷ قانون اساسی آمده است موافقت نامه های بین المللی است، مثل معاهدات، و کنوانسیون ها که مجلس

باید تصویب کند و ایشان شروع کرد به نامه نگاری، شکایت، کمیسیون اصل ۹۰ و قوه قضائیه که تنها رونوشتی که برای ما آمد نامه ای بود که آقای دکتر لاریجانی مجموعه پیگیری هایی که ایشان انجام داده بود را به دفتر رئیس جمهور فرستاده بود، آنجا هم برای ما فرستادند که پاسخ دهید. ما هم پاسخ دادیم، نه تابحال از کمیسیون اصل ۹۰ با ما تماسی گرفته شده و نه قوه قضائیه احضاری انجام داده، نه پرونده ای تشکیل شده و نه کمیسیون امنیت ملی در کار بوده، این کل داستان بود که سفر مطالعاتی فنلاند، اطلس وضعیت زنان و خانواده و چند تا کارگاه آموزشی تعریف کردیم با ۵۰۰ میلیون تومان که برکت هم نداشت، سریع تمام شد و ما شفاف صورت هزینه کرد آن را در سایتمان داریم و هرکس خواست می تواند مراجعه کند.

اینها فکر کرده بودند که ما وقتی اطلس وضعیت زنان و خانواده را تدوین کردیم، این را یکجا در اختیار سازمان ملل قرار دادیم در حالی که اصلاً اینطور نبود، ما یک خط از این اطلاعات را ندادیم، من آن موقع هم به خانم رهبر اعلام کردم که من همین لحظه استعفا می دهم و کناره گیری می کنم اگر ثابت کنند یک خط اطلاعات را دادیم در حالی که عرض کردم وقتی که آن نهاد سرشماری عمومی نفوس و مسکن را در سال ۹۰ در کشور انجام می دهد دیگر چه نیازی به اطلاعات ما دارد، که بیاید از آن اطلاعات استفاده کند. تمام آن سرشماری در سایت خود دفتر سازمان ملل در تهران هست و می توانید مراجعه کنید. بنابراین به این حرف ها توجه نکنید چون اگر بود ما هم در جریان بودیم، وقتی احضاریه انجام می شود، رونوشت شکایت کمیسیون اصل ۹۰ می آید همه بالاخره دست ما می رسد، من که اینجا جلوی این تریبون عمومی نمی توانم دروغ بگویم این بحث بود که خیلی مختصر اشاره کردم، داستانش خیلی مفصل است، جالبه که اواخر دوره خانم رهبر اعلام کردند که من جلوی برجام کوچک زنانه را گرفتم، این اصطلاحش خیلی جالب بود. اگر غیرقانونی بود که من الان اینجا نبودم حالا بماند.

- در مورد بحث برابری و عدالت جنسیتی که شما دارید مترادف به کار می برید، ببینید الان راهبرد سازمان ملل و خیلی از کشورها برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان هست، هدف پنجم سند SDG یا سند اهداف توسعه پایدار هم یکی از اهداف ۱۷ گانه سازمان ملل برای ۱۵ سال آینده یعنی تا افق ۲۰۳۰ همین موضوع هست. منتها ما در ایران آمدیم با توجه به وضعیتی که داریم، با توجه به تجربه زیسته زنان در ایران که بسیار متفاوت با زنان دنیا هست و ما دائم داریم توسط مذهب، توسط عرف، توسط فرهنگ قضاوت می شویم، حساسیت هایی که وجود دارد و برداشت های مختلفی که امکان دارد از این موضوع بشود طبق رویه ای که تابحال نظام جمهوری اسلامی داشته از سال ۱۹۹۵ که هیئت ایرانی در کنفرانس پکن شرکت کرد، آیت الله تسخیری هم حضور داشت برای اولین بار آنجا به جای برابری جنسیتی عدالت جنسیتی پیشنهاد شد و هیئت ایرانی مطرح کرد که ما تعهداتمان را براساس و در چارچوب رویکرد عدالت جنسیتی به اجرا درخواهیم آورد، از آن زمان به بعد هرگونه سندی نوشته می شود، در نطق های بین المللی که داریم، در سخنرانی هایی که انجام می شود، در مذاکراتی که با هیئت های مختلف داریم ما از عبارت عدالت جنسیتی استفاده می کنیم و این را شاخه و شعبه ای از عدالت اجتماعی می دانیم، ما عدالت اقتصادی داریم، عدالت آموزشی داریم، عدالت قضایی داریم، عدالت جنسیتی هم داریم و دسترسی عادلانه به منابع و فرصت ها را یکی از شقوق عدالت می دانیم که متأسفانه این وضعیت وجود ندارد.

- اینکه باز شدن مفاهیم خشونت علیه زنان در جامعه ما به چه معناست و مصادیقش چقدر عمومیت دارد؟ خشونت تعریف خاص خودش را دارد آنچه ما در لایحه آوردیم متناسب با شاخص های بومی، ملی منطقه ای کشور اشکالی را برایش تعریف کردیم، طبق آنچه که من در سال ۷۴ در

پایان نامه کارشناسی ارشد خودم اقدامات بین المللی مقابله با خشونت را بررسی کردم و بعد هم به تدوین کالبدشکافی خشونت علیه زنان در قالب یک کتاب منجر شد. خشونت علیه زنان در خانواده و جامعه را داریم که هر کدام از اینها مصداق های خاصی دارند و بعد هم توسط دولت ها، بازداشتگاه ها، زندان ها، مخاصمات بین المللی در تمام دنیا مطرح است و عرض کردم که در تمام دنیا مطرح است و فقط مختص جامعه ما نیست، فقط ممکن است شدت و ضعف داشته باشد ممکن است بعضی از اشکال در جامعه ای باشد و در جامعه ای نباشد، کم رنگ باشد یا پررنگ باشد که بستگی به هر جامعه ای دارد. بنابراین نمی توانیم راه حل واحدی را برای این موضوع برای همه کشورها داشته باشیم، نسخه واحد بپیچیم و باید متناسب با شرایط آن جامعه باشد.

- این عقیم کردن زنان کارتن خواب هم باز از آن داستانهاست، که انگار توضیحات و جوابیه ها و اطلاعیه های ما اصلاً خوانده نمی شود، این هم خیلی مفصل است، سال ۹۴ در هفته سلامت که بحث تولد نوزادان معتاد مبتلا به ایدز مطرح بود که چند تا نوزاد اینجوری به دنیا آمده بود و یک سری خبرنگارها راه افتاده بودند و مصاحبه می گرفتند، اتفاقاً ما با وزیر بهداشت در وزارت بهداشت در هفته سلامت نشست داشتیم همه مشاورین امور زنان مهمان وزارت بهداشت بودیم، همانجا از وزیر بهداشت هم سوال کردند، ایشان گفتند که یک راهکاری در این زمینه ارائه شده و ما باید مجوزهای شرعی داشته باشیم، از من هم سوال کردند من هم گفتم دولت چنین برنامه ای ندارد و اگر هم باشد خود وزارت بهداشت باید بررسی کند، بعد هم در ادامه اشاره کردم که ما باید به دنبال راه حل هایی باشیم که اصلاً نوزاد مبتلا به ایدز به دنیا نیاید، مادران معتادی وجود نداشته باشند که نوزادشان هم مبتلا شود، باید به دنبال راه حل های ریشه ای، کم هزینه، بی خطر

برای مادران باشیم، این مباحث را که مطرح کردم یک جوری این مطلب را نوشته بودند که انگار روی سخن فراز دوم صحبت من همان فراز اول صحبت من است. گذاشتند این را زمانی منتشر کردند که بحث کمپ شفق و آن موارد مطرح شد، جوری وانمود شد انگار که من در آن رابطه اظهار نظر کردم در حالی که زمان مصاحبه آبان ۹۴ بود زمان انتشار فروردین و یا اردیبهشت ۹۵ بود که آن زمان توضیحات لازم ارائه شد تا گذاشتند اخیراً که بحث گورخوابی مطرح شد روزنامه وطن امروز در دو سرمقاله مفصل (اولی قبل از جوابیه من و دومیش بعد از جوابیه من) بلافاصله تحت عنوان نجومی بگیران را عقیم کنید، به دولت تاخته و با این بهانه که من چنین اظهارنظری قبلاً کرده ام و هولوکاست بینوایان هست این قضیه، که من مفصل جوابشان را دادم، متأسفانه پنج شبه جواب من منتشر شد و دوباره شبه یک سرمقاله دیگر منتشر شد و هنوز هم که هنوز این مباحث مطرح می شود که فلانی این نظر را داده است برای کسانی که به این شکل دارند رفتار می کنند متأسف هستم.

- در مورد سیاست های کلی خانواده هم من اشاره کردم بلافاصله بعد از ابلاغ سیاستهای کلی با دفتر معاون اول از طریق تعاملی که داشتیم این سیاست ها را تقسیم کار ملی انجام دادیم، کلاً روال این هست وقتی که سیاست های کلی ابلاغ می شود، معاون اول تقسیم کار ملی انجام می دهد، الان دستگاه های همکار معاونت مشخص هستند، دبیرخانه ستاد ملی زن و خانواده مرجع پیگیری این سیاست هاست و ما ۳ ماه مهلت دادیم برنامه ها به معاونت برسد و ان شاء.. بتوانیم در ۱۶ بند برنامه ها را به تصویب برسانیم.

- اینکه ما در تفاهم نامه های بین المللی به دنبال حل مشکلات زنان هستیم، اینجوری مطرح نکنید، وقتی من یا هر یک از مسئولین با یک مقام بین المللی دیدار انجام می دهند از وزارت خارجه

محور مذاکره می‌رسد، یعنی خودمان درخواست می‌کنیم یا بعضاً خودشان می‌فرستند که شما راجع به این کشور این محورها را مورد مذاکره قرار دهید. بند ثابت این محورها تبادل تجربه، اعلام آمادگی و استقبال از تبادل تجارب با کشورهای مختلف هست، ما با همه کشورها مطرح می‌کنیم، چه این کشور ژاپن باشد چه نروژ باشد چه فنلاند چه عربستان و چه سوریه باشد، فرقی نمی‌کند بالاخره محورهایی برای مذاکره هست که باید رد و بدل کنیم، یکیش اینکه ما می‌خواهیم با شما تبادل تجربه کنیم، نه اینکه فقط تجربه شما را بگیریم، تجربه خودمان را هم به شما بدهیم. این برای من داستان شده، با قائم مقام نخست وزیر لهستان دیدار داشتم این را گفتم یکی از این سایت‌هایی که هر روز قارچ گونه می‌رویند تحلیل کرده‌اند که لهستان چی دارد که مولوردی می‌خواهد با آن تبادل تجربه کند؟! ژاپن اینو گفتیم، گفتند ژاپن که بت پرست چی دارد که مولوردی می‌خواهد با آن تبادل تجربه کند، با فنلاند یا نروژ باز این را مطرح می‌کنند، اینجا بحث به اشتراک گذاشتن تجارب هست و معتقد هم هستیم که همه حقیقت نزد ما نیست، بخشی از حقیقت ممکن است نزد دیگری باشد. اینکه می‌فرمایید شاخصی هست که عملکرد ما را در مورد تحکیم بنیان خانواده ارزیابی کند، می‌خواهم به این شکل مطرح کنم که واقعاً دولت قبل برای خانواده چه کرده بود که ما میراث دار افزایش نرخ طلاق شدیم و ادامه این روند را داریم و در این سی و هشت سال نهادها و تشکیلاتی که در این حوزه همواره بودند و مسئولیت داشتند چه کرده‌اند که ما الان مجبور هستیم دائماً به دنبال راهکارهای کنترل و کاهش آسیب‌ها باشیم!؟

پایان